

קמט א מ"י פ"ח מהל' גיולה וזכירה ה' ה וע"י בשנות ובמ"מ: קע ב מ"י שם הל' ז: קעא ג מ"י שם הל' ה: קעב ד מ"י שם הל' ט: קעג ה מ"י פ"ד מהל' ערכין הלכה כג סגמ עשין קלף: קעד ו ז מ"י פרק ד מהלכות כלי המקדש הלכה ז וע"ש בשבטות ובמ"מ: קעה ח מ"י שם הל' ט:

מוסף רש"י

מה ת"ל איש ולא כתיב ואם אין לו גזול, מ"י טעמא כתיב איש, אלף משום דכתיב ואם, למשמע פמימי שיש לו יורשים ולהכי כתיב איש ללמדן איש אתה צריך לחזור אחרי אב ישי לוי גואלים אם לאו, איש הוא דלמא לפסוקי שנת יולד בני משמתיין ואיך רשאי להפקיע קין על ולמנו לכהן עד שמדע שאין לו יורשים, אלף קטן גר מקממא גזל עלו ששבע עליו שראל לפרק לכהן הוא, צידוע שאין לו גואלים (מתהדרין טו), דה"ל לכהן, האשם המושב להי לכהן, בגזל הגר הכותב מנה, שהי ציראל אן לך אדם משראל שאין לו גואלים, אלף הנהל את הגר ושבע ואלף ואתר קן מת הגר משלם קר וחומש לכהן ואשם למנוח ואמריין (לקמן קי), האשם זה הקרן, המושב זה החומש, מלמד איל הכפורים זה איל האשם שנתא על שבעת שקר ששבע (שורב"ב כח), הרי לכהן שבאותו משמר הכתוב מדבר, דה"ל קלף שללן המכפר בו ציל הכפורים יהא קר וחומש (שם), לשדה שרואי ללמא לכהנים ציול, שהקדיש בעלים ולא גאלה, וגאלה אחד מן הכהנים, מ"י גזול (שורב"ב כח), בשל אחריים אני זוכה, אם גאלה שראל היתה יוצאת מידי ואני זוכה עם שאר אחיו (שם), לכהן תהיה אחוזתו, ויחל למדרש הכי, אחוזתו שלו, אחוזתו של כהן שרש מאביו תהא שלו אל ז' אינה שלו (שם), שבא ומקריב קרבנותיו, של עזמו אפילו כמשמר שאינו שלו (מנחות טז), אם יש עליו להביא מנחת או תהא עולה או שלמים, אין לך לתת לאנשי משמר אלף הוא עזמו מקריב ויטול העור והאכל הבשר (שורב"ב דר' וכע"ז תורה כ).

אלף גזל הגר דקאמר (ו) היכי משבחת לה. ה"ה דה"מ למפרך במחילת סוגיא כי קאמר ר' יוסי הגלילי לא שנת לנפשיה ולא שנת לאחריו מ"י מחיל אלף משום דהוה ליה פירכי אחריני לא חש למפרך: **קמ"ן** אי אתה צריך לחזור עליו. וא"ת גזל גר קטן היכי משבחת לה והא אין זכיה לקטן כדאמרין בפ"ק דצ"מ (דף יג). דגול קטן מדבריהם ולא מדאורייתא ובירוסה לכה למימר דגר אין יורש אציו דבר תורה (ו"ל דדוקא מליאה דאין דעת אחרת מקנה אותו לא הוה אלף מדבריהם אלף כשדעת אחרת מקנה אותו קני מדאורייתא וקטן שנתגייר עם אציו מיירי דלכ"ע מטיבילין אותו אלף בלא אציו פלוגתא דגול צפרק קמא דכתובות (דף יא). איש משבחת אותו על דעת בית דין: **לכהן** שבאותו משמר. אין נראה לפרש דבשעת הודאה כשמתגייר אלף למשמר שהיה בשעת הבאה שהרי בכל הקרבנות חטאות ואשמות נדרים ונדבות אין אלו הולכים אחר שעת החיוב ליתנו לאותו משמר שהיה בלוחם שעה שגזר לו נדב או חטא שהוא מתגייר זה אלף אחר הבאה אלו הולכים וכמו קן צכאן: **מניין** שלא יאמר. מימה דנקיט האי לישנא כיון דלא מקרא מימיה לה אלף מדינא:

ומה דבר שאין לו חלק בו עד שיבנס דרשותו. כגון תרומה וחלה וראשית הגז שטובת הגולה לצעלים ליתן לאיזה כהן שירצה משכנס לרשותו אין אחר יכול להוילא מידו שיתחלק לבני משמר דאין מתחלק לאנשי משמר אלף מתנות: **לא** אם אמרת בדבר שאין בו, ללשון ראשון נמי דקאמר ודין הוא צל אחרים אני זוכה יכול להקשות דיו לצל מן דדין להיות כגדול שלף יוכה צשל עזמו אלף כפי חלקו כמו צשל אחרים:

אחוזתו מה ר"ל. מימה להרשב"א למ"ל אחוזתו לומר שיוצאה מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו הכהנים דהיינו הוא אמניא צשל אחרים אני זוכה צשל עזמו לא כ"ש הא הכא שייך נמי למפרך כמו לעיל דיו לצל כו' ויש לומר דליטטרך אחוזתו משום דה"ל כיון שהיא תחת ידו תהא שלו דהוה ילפינן כהן כהן מגזל הגר ובגזל הגר ה"ל דהוה שלו כדקאמר ואיש את קדשיו לו יהיו משום הכי ליטטרך אחוזתו: **מניין** ליצאה לכהנים כו'. צרייתא היא צערכין צפרק אין מקדישין (דף כה:):

דכי ושרת יומניין שעבודתה ועורה שלו כיצד היא בעל מום נותנה לכהן שבאותו משמר ועבודתה ועורה שלו ואם

מכלל דרבי יוסי הגלילי סבר מלי מחיל לנפשיה סבר מפילו לנפשיה נמי מצוי מחיל אלף גזל הגר דקאמר רחמנא נתינה לכהנים היכי משבחת לה אמר רבא (הכא במאי עסקינן) כישגול את הגר ונשבע לו ומת הגר והודה לאחר מיתה דבעידנא דאודי קנאו השם ונתנו לכהנים בעי רבינא גזל הגיורת מהו יאיש אמר רחמנא ולא אשה או דלמא אורחיה דקרא הוא אמר ליה רב אהרן לרבינא תא שמע דתניא איש אין לי אלא איש אשה מנין כשהוא אומר המושב הרי כאן שנים א"כ מה ת"ל איש א"כ איש אתה צריך לחזור אחריו אם יש לו גואלים אם לאו קמ"ן אי אתה צריך לחזור אחריו בידוע שאין לו גואלים (תנו רבנן י"ה' לכהן) קנאו השם ונתנו לכהן שבאותו משמר אתה אומר לכהן שבאותו משמר או אינו אלא לכל כהן שירצה כשהוא אומר ימלבד איל הכפורים אשר יכפר בו עליו הרי לכהן שבאותו משמר הכתוב מדבר ת"ד הרי שהיה גזול כהן מנין שלא יאמר הואיל ויוצא לכהנים והרי הוא תחת ידי יהא שלי ודין הוא אי בשל אחרים הוא זוכה בשל עצמו לא כ"ש רבי נתן אומר בלשון אחר ומה דבר שאין לו חלק בו עד שיכנס ברשותו כשיכנס לרשותו אינו יכול להוציאו מידו דבר שיש לו חלק בו עד שלא יכנס ברשותו משכנס לרשותו אינו דין דאין אחר יכול להוציאו מידו לא אם אמרת בדבר שאין לו חלק בו שכשם שאין לו חלק בו כך אין לאחרים חלק בו שכשם שיש לו חלק בו כך יש לאחרים חלק בו יאלא גזילו יוצא מתחת ידו ומתחלק לכל אחיו הכהנים והכתיב ואיש את קדשיו לו יהיו הכא במאי עסקינן בכהן טמא אי בכהן טמא דבר שיש לו חלק בו מי אית ליה אלא אתיא לכהן לכהן משדה אחוזה דתניא (אחוזתו מה ת"ל מנין לשדה היוצאה לכהנים ביובל וגאלה אחד מן הכהנים מנין שלא יאמר הואיל ויוצאה לכהנים ביובל והרי היא תחת ידי תהא שלי ודין הוא בשל אחרים אני זוכה בשל עצמי לא כ"ש ת"ל כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו אחוזה שלו ואין זו שלו הא כיצד יוצאה מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו הכהנים: תנו רבנן (מנין לכהן שבא ומקריב קרבנותיו בכל עת ובכל שעה שירצה תלמוד לומר ויבא בכל אות נפשו שלו תלמוד לומר ואיש את קדשיו לו יהיו הא

מכלל דרבי יוסי הגלילי סבר מלי מחיל לנפשיה סבר מפילו לנפשיה נמי מצוי מחיל אלף גזל הגר דקאמר רחמנא נתינה לכהנים היכי משבחת לה אמר רבא (הכא במאי עסקינן) כישגול את הגר ונשבע לו ומת הגר והודה לאחר מיתה דבעידנא דאודי קנאו השם ונתנו לכהנים בעי רבינא גזל הגיורת מהו יאיש אמר רחמנא ולא אשה או דלמא אורחיה דקרא הוא אמר ליה רב אהרן לרבינא תא שמע דתניא איש אין לי אלא איש אשה מנין כשהוא אומר המושב הרי כאן שנים א"כ מה ת"ל איש א"כ איש אתה צריך לחזור אחריו אם יש לו גואלים אם לאו קמ"ן אי אתה צריך לחזור אחריו בידוע שאין לו גואלים (תנו רבנן י"ה' לכהן) קנאו השם ונתנו לכהן שבאותו משמר אתה אומר לכהן שבאותו משמר או אינו אלא לכל כהן שירצה כשהוא אומר ימלבד איל הכפורים אשר יכפר בו עליו הרי לכהן שבאותו משמר הכתוב מדבר ת"ד הרי שהיה גזול כהן מנין שלא יאמר הואיל ויוצא לכהנים והרי הוא תחת ידי יהא שלי ודין הוא אי בשל אחרים הוא זוכה בשל עצמו לא כ"ש רבי נתן אומר בלשון אחר ומה דבר שאין לו חלק בו עד שיכנס ברשותו כשיכנס לרשותו אינו יכול להוציאו מידו דבר שיש לו חלק בו עד שלא יכנס ברשותו משכנס לרשותו אינו דין דאין אחר יכול להוציאו מידו לא אם אמרת בדבר שאין לו חלק בו שכשם שאין לו חלק בו כך אין לאחרים חלק בו שכשם שיש לו חלק בו כך יש לאחרים חלק בו יאלא גזילו יוצא מתחת ידו ומתחלק לכל אחיו הכהנים והכתיב ואיש את קדשיו לו יהיו הכא במאי עסקינן בכהן טמא אי בכהן טמא דבר שיש לו חלק בו מי אית ליה אלא אתיא לכהן לכהן משדה אחוזה דתניא (אחוזתו מה ת"ל מנין לשדה היוצאה לכהנים ביובל וגאלה אחד מן הכהנים מנין שלא יאמר הואיל ויוצאה לכהנים ביובל והרי היא תחת ידי תהא שלי ודין הוא בשל אחרים אני זוכה בשל עצמי לא כ"ש ת"ל כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו אחוזה שלו ואין זו שלו הא כיצד יוצאה מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו הכהנים: תנו רבנן (מנין לכהן שבא ומקריב קרבנותיו בכל עת ובכל שעה שירצה תלמוד לומר ויבא בכל אות נפשו שלו תלמוד לומר ואיש את קדשיו לו יהיו הא

מכלל דרבי יוסי הגלילי סבר מלי מחיל לנפשיה סבר מפילו לנפשיה נמי מצוי מחיל אלף גזל הגר דקאמר רחמנא נתינה לכהנים היכי משבחת לה אמר רבא (הכא במאי עסקינן) כישגול את הגר ונשבע לו ומת הגר והודה לאחר מיתה מהו יאיש אמר רחמנא ולא אשה או דלמא אורחיה דקרא הוא אמר ליה רב אהרן לרבינא תא שמע דתניא איש אין לי אלא איש אשה מנין כשהוא אומר המושב הרי כאן שנים א"כ מה ת"ל איש א"כ איש אתה צריך לחזור אחריו אם יש לו גואלים אם לאו קמ"ן אי אתה צריך לחזור אחריו בידוע שאין לו גואלים (תנו רבנן י"ה' לכהן) קנאו השם ונתנו לכהן שבאותו משמר אתה אומר לכהן שבאותו משמר או אינו אלא לכל כהן שירצה כשהוא אומר ימלבד איל הכפורים אשר יכפר בו עליו הרי לכהן שבאותו משמר הכתוב מדבר ת"ד הרי שהיה גזול כהן מנין שלא יאמר הואיל ויוצא לכהנים והרי הוא תחת ידי יהא שלי ודין הוא אי בשל אחרים הוא זוכה בשל עצמו לא כ"ש רבי נתן אומר בלשון אחר ומה דבר שאין לו חלק בו עד שיכנס ברשותו כשיכנס לרשותו אינו יכול להוציאו מידו דבר שיש לו חלק בו עד שלא יכנס ברשותו משכנס לרשותו אינו דין דאין אחר יכול להוציאו מידו לא אם אמרת בדבר שאין לו חלק בו שכשם שאין לו חלק בו כך אין לאחרים חלק בו שכשם שיש לו חלק בו כך יש לאחרים חלק בו יאלא גזילו יוצא מתחת ידו ומתחלק לכל אחיו הכהנים והכתיב ואיש את קדשיו לו יהיו הכא במאי עסקינן בכהן טמא אי בכהן טמא דבר שיש לו חלק בו מי אית ליה אלא אתיא לכהן לכהן משדה אחוזה דתניא (אחוזתו מה ת"ל מנין לשדה היוצאה לכהנים ביובל וגאלה אחד מן הכהנים מנין שלא יאמר הואיל ויוצאה לכהנים ביובל והרי היא תחת ידי תהא שלי ודין הוא בשל אחרים אני זוכה בשל עצמי לא כ"ש ת"ל כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו אחוזה שלו ואין זו שלו הא כיצד יוצאה מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו הכהנים: תנו רבנן (מנין לכהן שבא ומקריב קרבנותיו בכל עת ובכל שעה שירצה תלמוד לומר ויבא בכל אות נפשו שלו תלמוד לומר ואיש את קדשיו לו יהיו הא

אלף לעולם צכהן טהור והאי דמוציאין מידו משום דילפינן ג"ש כהן כהן משדה אחוזה ואיש את קדשיו צמילי אחריני מתוקמא: **אחוזתו** לכהן תהיה היה לו למימר ודיו ומה ת"ל אחוזתו: **לשדה היוצאה לכהנים**. מקדיש שדה אחוזה ולא גאלה מן ההקדש ומכרה גוצר לאחרים כשהיא יוצאה מיד הלוקח ציול מתחלקת לכהנים של משמר שניכנס צו יוצל שנאמר ויקרא מן ואם לא יגאל את השדה בעלים ואם מכר את השדה יוצר לא יגאל עוד בעלים אלף והיה השדה וגו' והכי תניא צמ"כ" ובערכין [ה:]: **וגאלה אחד מן הכהנים**. כלומר והלוקח מן הגוצר כהן היה ומצוי המשמר של יוצל היה: **שאל ומקריב**. אם נדר קרבן או שהיה מוטל עליו חטאת ואשם חוצה מקריב אף צמשמר שאינו שלו: **שעבודתה**. שכן עבודתה דהיינו צשרה: **אם היה בעל מום**. ראוי לאכול ואין ראוי להקריב אין יכול לעשות שליח להקריבה מי שירצה אלף נותנה לבני המשמר והואיל והוא ראוי לאכילה קרינן ציה ואיש את קדשיו לפיכך עבודה ועורה שלו. לשון אחר גרסינן עבודה ועורה לאנשי משמר כיון דהם הקריבוהו: ואם

אלף לעולם צכהן טהור והאי דמוציאין מידו משום דילפינן ג"ש כהן כהן משדה אחוזה ואיש את קדשיו צמילי אחריני מתוקמא: **אחוזתו** לכהן תהיה היה לו למימר ודיו ומה ת"ל אחוזתו: **לשדה היוצאה לכהנים**. מקדיש שדה אחוזה ולא גאלה מן ההקדש ומכרה גוצר לאחרים כשהיא יוצאה מיד הלוקח ציול מתחלקת לכהנים של משמר שניכנס צו יוצל שנאמר ויקרא מן ואם לא יגאל את השדה בעלים ואם מכר את השדה יוצר לא יגאל עוד בעלים אלף והיה השדה וגו' והכי תניא צמ"כ" ובערכין [ה:]: **וגאלה אחד מן הכהנים**. כלומר והלוקח מן הגוצר כהן היה ומצוי המשמר של יוצל היה: **שאל ומקריב**. אם נדר קרבן או שהיה מוטל עליו חטאת ואשם חוצה מקריב אף צמשמר שאינו שלו: **שעבודתה**. שכן עבודתה דהיינו צשרה: **אם היה בעל מום**. ראוי לאכול ואין ראוי להקריב אין יכול לעשות שליח להקריבה מי שירצה אלף נותנה לבני המשמר והואיל והוא ראוי לאכילה קרינן ציה ואיש את קדשיו לפיכך עבודה ועורה שלו. לשון אחר גרסינן עבודה ועורה לאנשי משמר כיון דהם הקריבוהו: ואם

(א) ס"א משבחת לה כשגול. רש"י, (ב) פסנדר' סטו., (ג) ערכין כח., (ד) מנחות מה: (ה) ערכין כה., (ו) מנחות עד., (ז) וצמדבר (ח) (ט) שם, (י) ס"א שאין לו חלק בו, (יא) וצמדבר סוף פרק י., (יב) כדאי צקדושין י:.

תורה אור השלם

1. ואם אין לאיש גאל להשיב האשם אליו האשם המושב לך לכהן מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו עליו: במדבר ה ח 2. ואיש את קדשיו לו יקרי איש אשר יתן לכהן לו יקרי: במדבר ה י 3. וזהו השדה בצאתו ביבל קדש לך בשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו: ויקרא כו כא 4. ובי יבא הלוי מאחוד שערך מכל ישראל אשר הוא גר שם ויבא בכל אות נפשו אל המקום אשר יבחר יי ושרת בשם יי אליו: ככל אחיו הקלום העומדים שם לפני יי דברים יח ו-י

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה משבחת וי. כ"ג עיין בסמ"ק צמשה דף קי ע"א: (ב) ד"ה ח' וצמדבר עמ"ל וי' וגזל הגר. כ"ג עיין לקמן סוף דף קי: (ג) תוס' ד"ה אלף גזל הגר דקאמר רחמנא נתינה לכהנים היכי משבחת: